

جرایم علیه مصالح عمومی کشور

(حقوق جزای اختصاصی ۲)

جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی

دکتر سید محمود مجیدی

استادیار دانشگاه دامغان

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
فصل نخست: مختصات کلی جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی	۱۷
مبحث نخست: گرایش به بهره‌مندی از جرم‌انگاری امنیت‌مدار	۱۷
گفتار نخست: مفهوم جرم‌انگاری امنیت‌مدار	۱۸
گفتار دوم: ویژگی‌های جرم‌انگاری امنیت‌مدار	۲۰
الف: اعمال صلاحیت فراملی	۲۱
ب: رسیدگی در مراجع اختصاصی	۲۵
ج: جرم‌انگاری مستقل معاونت از جرم	۲۶
د: جرم‌انگاری اندیشه مجرمانه	۲۹
ه: جرم‌انگاری اعمال مقدماتی	۳۰
و: جرم‌انگاری به صورت مطلق	۳۰
ز: جرم‌انگاری با اکتفاء به سوء نیت عام	۳۲
ح: ابهام‌سازی تقنینی	۳۲
ط: جرم‌انگاری‌های نوین	۳۴
مبحث دوم: تحول مفهومی امنیت و جرایم علیه آن	۳۵
گفتار نخست: تحول مفهومی امنیت	۳۵
گفتار دوم: تحول مفهومی جرایم علیه امنیت	۳۸
مبحث سوم: تحولات سیاست کیفری ایران در قلمرو جرایم علیه امنیت	۴۱
گفتار نخست: در دوران باستان	۴۲
گفتار دوم: در دوران مشروطه	۴۳
گفتار سوم: در دوران پس از انقلاب اسلامی	۴۴
پرسش‌های فصل اول	۵۲

۶ □ جرایم علیه مصالح عمومی کشور

فصل دوم: جرایم علیه امنیت عمومی در حقوق ایران با تکیه بر تکنیک های جرم انگاری	
امنیت مدار	۵۳
مبحث نخست: توسعه قلمرو جرم انگاری به اندیشه مجرمانه و اعمال مقدماتی	۵۴
گفتارنخست: جرم انگاری اندیشه مجرمانه	۵۵
الف: رکن قانونی	۵۷
۱. تحولات متون قانونی	۵۷
۱-۱. در حقوق ایران (از گسترش جرم انگاری به مرحله پیشنهاد تبانی تا تحدید تبانی عام به بروز اعمال مقدماتی)	۵۷
۲-۱. در حقوق فرانسه (از گسترش جرم انگاری به مرحله پیشنهاد تبانی تا تحدید جرم انگاری تبانی به بروز اعمال مقدماتی عینی)	۶۱
۱-۲-۱. تحلیل رویکرد قانون جزایی قدیم فرانسه (جرم انگاری سه مرحله از پیشنهاد تبانی تا شروع به اجرا)	۶۱
۲-۲-۱. رویکرد قانون جزای ۱۹۹۴ فرانسه	۶۲
۲. مبنای مجازات توافق مجرمانه	۶۳
ب: رکن مادی	۶۶
۱. وجود توافق	۶۶
۲. موضوع تبانی	۷۰
۱-۲. تبانی خاص	۷۰
۲-۲. تبانی عام	۷۲
ج: رکن روانی	۷۲
گفتار دوم: جرم انگاری اعمال مقدماتی و جرم انگاری مستقل معاونت در جرم	۷۴
الف: تشکیل، اداره یا عضویت در دسته یا جمعیت به قصد برهم زدن امنیت کشور .	۷۵
ب: تحریک به جنگ و کشتار	۷۷
ج: تحریک نیروهای رزمنده	۷۹
د: فعالیت تبلیغی علیه نظام	۸۰
مبحث دوم: گسترش قلمرو پیشین جرم انگاری	۸۱
گفتار نخست: جاسوسی	۸۲

فهرست مطالب □ ۷

الف: رکن قانونی	۸۲
ب: رکن مادی	۸۷
۱. فعل	۸۸
۱-۱. جمع آوری اطلاعات طبقه‌بندی شده	۸۹
۲-۱. تسلیم اطلاعات طبقه‌بندی شده به افراد فاقد صلاحیت	۹۱
۳-۱. ورود به اماکن خاص جهت تحصیل اسرار	۹۳
۲. ترک فعل	۹۷
ج: رکن روانی	۹۸
د: آسیب‌شناسی سیاست کیفری ماهوی ایران در قبال بزه جاسوسی	۱۰۰
۱. ابهامات تقنینی	۱۰۱
۲. تحدید موضوع جاسوسی	۱۰۳
۱-۲. تحدید موضوع جاسوسی به اطلاعات	۱۰۳
۲-۲. تحدید موضوع جاسوسی به اطلاعات سیاسی و امنیتی	۱۰۴
۳-۲. تحدید موضوع جاسوسی به اطلاعات طبقه‌بندی شده	۱۰۵
۳. عدم شمول جرم‌انگاری جاسوسی از منافع اساسی مردم	۱۰۵
۴. عدم بهره‌مندی از ظرفیت جرم‌انگاری‌های جدید	۱۰۶
۵. تحدید جرم‌انگاری به سوءنیت خاص و انگیزه مجرمانه	۱۰۷
۶. عدم به کارگیری قیود حداقلی تقنینی	۱۰۸
۷. عدم جرم‌انگاری مستقل معاونت در جاسوسی	۱۱۰
۸. بهره‌مندی مرتکبین جرایم علیه امنیت از نهادهای ارفاقی	۱۱۰
گفتار دوم: محاربه	۱۱۲
الف: گسترش عنوان مجرمانه محاربه: خروج محاربه از محدوده فقهی	۱۱۲
۱. مفهوم محاربه	۱۱۳
۲. شرایط اصلی محاربه	۱۱۷
۲-۱. لزوم وجود قصد بر هم زدن امنیت عمومی	۱۱۸
۲-۲. لزوم به کارگیری اسلحه	۱۱۹

۸ □ جرایم علیه مصالح عمومی کشور

- مبحث سوم: گسترش قلمرو جرم انگاری باتکیه بر ابهام سازی تقنینی و جرم انگاری های نوین ۱۲۰
- گفتار نخست: ابهام سازی تقنینی ۱۲۱
- الف: ابهام در قلمرو جرم انگاری محاربه و افساد فی الارض ۱۲۱
۱. ابهام در مفهوم و شمول افساد فی الارض ۱۲۱
۲. ابهام در شرایط بزه محاربه ۱۲۲
- ب: ابهام در مفهوم بزه سوء قصد به جان مقامات سیاسی یا مذهبی داخلی ۱۲۴
- ج: ابهام در شمول جرایم علیه امنیت ۱۲۶
- د: ابهام در مفهوم بزه تبلیغ علیه نظام ۱۲۷
- گفتار دوم: جرم انگاری های نوین ۱۲۹
- الف: جرم انگاری بغی ۱۲۹
۱. وجوه افتراق بغی و محاربه ۱۳۱
۲. نارسائی های ناشی از این اختلاط در مواد قانونی ۱۳۳
- ب: جرم انگاری افساد فی الارض ۱۳۶
- پرسش های فصل دوم ۱۳۹
-
- فصل سوم: تحلیل سیاست کیفری ایران در قبال جعل و قلب سکه ۱۴۱**
- مبحث نخست: بازشناسی مفاهیم، مبانی جرم انگاری و درآمدی بر مختصات کلی سیاست کیفری ایران در قبال جرم جعل و تزویر ۱۴۱
- گفتار نخست: مفهوم شناسی ۱۴۱
- الف: جعل ۱۴۲
- ب: جعل مادی ۱۴۶
- ج: جعل معنوی ۱۴۷
- د: تزویر ۱۴۷
- گفتار دوم: مبنای جرم انگاری ۱۴۹
- گفتار سوم: مختصات کلی سیاست کیفری ایران در قبال جرم جعل و تزویر ۱۵۱
- الف: گرایش نسبی به قانون مجازات عمومی در قلمرو جرم انگاری ۱۵۱

فهرست مطالب □ ۹

ب: گرایش به معیار نوع موضوع جرم و جایگاه مرتکبین در قلمرو کیفرگذاری.....	۱۵۲
ج: گرایش به سیاست کیفری ابهام‌زا.....	۱۵۳
۱. ابهام در شمول ماده ۵۲۵ قانون مجازات اسلامی.....	۱۵۳
۲. ابهام در شمول ماده ۵۳۲ قانون مجازات اسلامی.....	۱۵۴
۳. ابهام در شمول ماده ۵۳۴ قانون مجازات اسلامی.....	۱۵۴
۴. ابهام در شمول ماده ۵۳۹ قانون مجازات اسلامی.....	۱۵۵
۵. ابهام در مفاهیم تقنینی مواد ۵۴۱، ۵۳۱ و ۵۲۹ قانون مجازات اسلامی.....	۱۵۶
مبحث دوم: ارکان مجرمانه.....	۱۵۸
گفتار نخست: رکن قانونی.....	۱۵۸
الف: در قانون مجازات اسلامی.....	۱۵۸
۱. نظریه ترادف.....	۱۶۰
۲. نظریه تفاوت.....	۱۶۰
ب: در سایر متون قانونی.....	۱۶۱
ج: مصادیق مشمول جرم‌انگاری.....	۱۶۱
۱. در جعل مادی.....	۱۶۱
۱-۱. ساختن نوشته یا سند.....	۱۶۱
۲-۱. جعل مهر یا امضاء.....	۱۶۲
۳-۱. تراشیدن و خراشیدن.....	۱۶۳
۴-۱. الحاق کردن.....	۱۶۴
۵-۱. قلم بردن.....	۱۶۴
۶-۱. محو، اثبات و سیاه کردن.....	۱۶۴
۷-۱. الصاق نوشته‌ای بر نوشته دیگر.....	۱۶۴
۸-۱. تقدیم یا تأخیر سند نسبت به تاریخ حقیقی آن.....	۱۶۵
۹-۱. به کار بردن مهر دیگری بدون اجازه صاحب آن.....	۱۶۵
۲. در جعل معنوی.....	۱۶۶
گفتار دوم: رکن مادی.....	۱۶۸
الف: رفتار مجرمانه.....	۱۶۸

۱۰ جرایم علیه مصالح عمومی کشور

۱. بر خلاف حقیقت بودن ۱۶۹
۲. قابلیت اضرار ۱۷۰
- ب: موضوع جرم ۱۷۲
۱. نوشته و سند ۱۷۳
۲. مهر ۱۷۵
۳. امضاء ۱۷۵
۵. تمبر ۱۷۵
۶. علامت ۱۷۶
۳. شروع به جرم ۱۷۷
- گفتار سوم: رکن روانی ۱۷۸
- الف: سوءنیت عام ۱۷۸
- ب: سوءنیت خاص ۱۷۸
- مبحث سوم: آسیب‌شناسی سیاست کیفری ایران در قبال جرم جعل و تزویر ۱۷۹
- گفتار نخست: ابهامات و رویکردها ۱۷۹
- الف: ابهام در ضرورت شبیه‌سازی ۱۸۰
- ب: ابهام در ضرورت شرط بر خلاف واقعیت بودن ۱۸۳
- ج: ابهام در امکان تحقق جعل و تزویر در اسناد باطله و بی‌اعتبار ۱۸۴
- د: ابهام در امکان جعل و تزویر در فتوکپی و تصویر اسناد ۱۸۷
- ه: ابهام در ضرورت وجود واقعی صاحب سند ۱۸۹
- و: ابهام در شمول موضوع جرم جعل و تزویر و امکان تحقق جعل با اثر انگشت ۱۹۱
- ز: ابهام در حالات سوزاندن، پاره شدن و استبدال شخص ۱۹۲
- گفتار دوم: راهکارهای اصلاحی ۱۹۵
- الف: ضرورت رفع خلاءهای تقنینی ۱۹۵
- ب: ضرورت‌ها ۱۹۶
۱. ضرورت تجمیع متون قانونی ۱۹۶
۲. ضرورت جامعیت متون قانونی ناظر بر جعل و تزویر ۱۹۷
- مبحث سوم: قلب سکه ۱۹۹

فهرست مطالب □ ۱۱

گفتار نخست: ساختن سکه تقلبی	۲۰۱
الف: رکن قانونی	۲۰۱
ب: رکن مادی	۲۰۲
۱. رفتار مجرمانه	۲۰۲
۲. موضوع جرم	۲۰۳
۳. نتیجه	۲۰۵
ج: رکن روانی	۲۰۵
د: مجازات ساختن سکه تقلبی	۲۰۶
گفتار دوم: تخدیش سکه طلا و نقره	۲۰۶
الف: رکن قانونی	۲۰۶
ب: رکن مادی	۲۰۷
۱. رفتار مجرمانه	۲۰۷
۲. موضوع جرم	۲۰۷
۳. نتیجه جرم	۲۰۸
ج: رکن روانی	۲۰۹
د: مجازات تخدیش	۲۰۹
گفتار سوم: ترویج یا خرید و فروش سکه تقلبی یا مخدوش	۲۰۹
الف: رکن قانونی	۲۱۰
ب: رکن مادی	۲۱۱
۱. رفتار مجرمانه	۲۱۱
۲. موضوع جرم	۲۱۲
۳. نتیجه	۲۱۲
ج: رکن روانی	۲۱۲
د: مجازات	۲۱۳
گفتار چهارم: وارد کشور کردن سکه‌های تقلبی یا مخدوش	۲۱۳
الف: رکن قانونی	۲۱۳
۱. رفتار مجرمانه	۲۱۴

۱۲ □ جرایم علیه مصالح عمومی کشور

- ۲۱۴..... ۲. موضوع جرم
- ۲۱۵..... ۳. نتیجه مجرمانه
- ۲۱۵..... ج: رکن روانی
- ۲۱۵..... د: مجازات
- ۲۱۶..... پرسش‌های فصل سوم
- ۲۱۷..... فهرست منابع